

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

31. TÝDEN (27.7.2026)

Kamil Holý a Kateřina Kovaříková

Národní centrum zemědělského
a potravinářského výzkumu

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách CARC: www.carc.cz. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Nejčastěji škodí dřepčící a molice, přilétají nové mšice zelné. V některých lokalitách je více zápředníků a bělásků. Krytonosců ubývá. Začíná se projevovat již tradiční, letní usychání cibule. Odumírají listy silně i slabě poškozené třásněnkami, tj. třásněnky k tomu možná přispívají, ale hlavní viník jsou choroby.

Brukvovitá zelenina - s různou intenzitou škodí dřepčící rodu *Phyllotreta*, někde až desítky/rostlinu. Krytonosců a dřepčících olejkových tento týden málo. Se sklizní řepky končí přilet molic a hlavním zdrojem se stává dříve napadená zelenina. Naletují nové mšice a zakládají kolonie, v některých porostech zůstávají staré kolonie, které se zvětšují. Pokračuje kladení bělásků, zvyšuje se početnost zápředníků, ale housenek je málo - jsou nejspíše redukovány postřiky proti dalším škůdcům.

Ostatní zelenina - zůstává vysoká početnost třásněnek, některé porosty cibule silně poškozeny třásněnkou (změna barvy listů), ale odumření listů způsobují choroby, které dokážou zdesikovat porost během krátké doby. Třásněnky k napadení nejspíše různou mírou přispívají, ale chyba je ve fungicidní ochraně. Suché a teplé počasí podpoří přemnožení svilušky chmelové. Mladší porosty může ohrozit mandelinka bramborová. Na řepě a špenátu může škodit nová generace dřepčících (děrování listů).

Rizikové: molice, dřepčící, zápředníci, třásněnky, housenky, mšice, mandelinky, krytonosci aj.

Molice vlašovičnicková

- končí přelet z řepky, hlavním zdrojem je brukvovitá zelenina. Kde se podařila zredukovat v době hromadné migrace, bude v nižších počtech.

Monitoring - všechna stádia na spodní straně listů, pupária před líhnutím tmavá.

Ochrana - sítě proti hmyzu. Ošetření v závislosti na početnosti dospělců a jednotlivých vývojových stádií. Porosty s pupárií zapravit co nejdříve po skizni do půdy - listy nesmí zůstat na povrchu, molice se líhnou i ze suchých listů! **Lapací rostliny** - sklizené plochy nechat co nejdéle na pozemku - část molic naklade na rostliny, které se před líhnutím nových dospělců zapraví. Jako lapací nelze použít rostliny dříve napadené molicí - staly by se zdrojem molic.

Krytonosci

- početnost nízká, škodlivost končí.

Monitoring - dospělci se zjišťují žlutými miskami nebo prohlídkou/oklepem rostlin, jsou často na spodní straně listů nebo ukryti v srdéčku. V listech jsou vykousané jamky.

Ochrana - sítě proti hmyzu. Nezakryté porosty ošetřit proti dospělcům.

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- velké rozdíly v početnosti, od kalamitních výskytů (až desítky/rostlinu) po sporadický výskyt.

Monitoring - dospělci na vrchní i spodní straně listů. Černé druhy podobné

blýskáčkům, ale skáčou a nemají na konci tykadel paličku.

Ochrana - sítě proti hmyzu. Nezakryté porosty ošetřit proti dospělcům.

Zápředníček polní

- početnost nadále nízká, housenky téměř žádné, ale dospělců v porostech postupně přibývá.

Monitoring - dospělci ve feromonových lapácích nebo vizuálně na rostlinách. Zeleně zbarvené housenky na spodní straně listů.

Ochrana - sítě znemožní kladení. Ošetření proti nejmladším housenkám před objevením škod.

Mšice zelná

- na většině ploch početnost nízká, ale přilétají nové zakladatelky, tvorba nových kolonií. V některých porostech přežívají dřívější kolonie, které se rozrůstají a škodí.

Monitoring - dospělci s křídly i bez a nymfy jsou většinou ukryty na spodní straně listů nebo v srdéčkách.

Ochrana - při nízkém počtu mšic a vysokém výskytu predátorů (slunéčka, pestřenky, páteříčci aj.) funguje přirozená regulace. Při rozrůstání kolonií postřík - hodně užitečných organismů = volit selektivní aficidy (oleje apod.). V plodinách, kde mšice přenášejí virózy, se ošetřuje při prvním výskytu mšic.

Třásněnky

- nálety do porostů pokračují, vyskytují se dospělci i nymfy, přes vysoké poškození listy cibule neodumírají - to způsobují choroby.

Monitoring - jsou většinou ukryté mezi listy u báze. Posátá místa jsou světlá, stříbrná,

někdy s kupičkami tmavého trusu. Silně poškozené porosty mají jinou barvu.

Ochrana - za vysokých teplot je účinnost přípravků krátkodobá, zkontrolovat kvalitu ošetření - třásněnky mimo úkryt v paždí listů musí být po postřiku mrtvé.

Sviluška chmelová

- polyfágní druh, ve venkovní zelenině se přemnožuje v suchých a teplých letech. V některých oblastech již může škodit.

Monitoring - dospělci i nymfy na spodní straně listů, kde vytvářejí pavučinky. Posáté rostliny žloutnou. Malá velikost - použít lupu.

Ochrana - důležité je ošetřit spodní stranu listů akaricidy nebo oleji.

Mandelinka bramborová

- **sledování ukončeno.** Nálet brouků pokračuje, napadení může být pouze na části pole (ohniska).

Ochrana - při dalším ošetření použít jinou skupinu účinných látek! 1. spinosad, 2. diamidy (cyantraniliprol + chlorantraniliprol), 3. acetamiprid - na citlivou populaci.

Užitečné organismy

- početnost zůstává nízká, nejčastější jsou slunéčka, v porostech s přibývajícímí záředníčky vzrůstá počet lumků rodu *Diadegma*. V koloniích mšic mšicomaři.

V některých porostech se obnovil růst kolonií mšice zelné

Larva dravé pestřenky

Poškození dřepčíky

Tři prostory cibule s odlišným napadením listů vlivem chorob, početnost třásněnek byla na celém poli cca podobná

V této fázi napadení uschnou listy do několika dní